

ת"פ 14916/12/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 14916-12-22 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

לפני
המאשימה
נגד
הנאשם

כבוד השופטת, סגנית הנשיא שירלי דקל נה
מדינת ישראל
פלוני (עציר)

החלטה

זוהי החלטה בבקשת הנאשם לאפשר לו לצאת לחלופת מעצר בקהילה טיפולית "מלכישוע" לצורך גמילה מאלכוהול.

כתב האישום

הנאשם הודה והורשע בכתב אישום מתוקן בעבירות של אלימות בתוך המשפחה - תקיפת קטין וגרימת חבלה של ממש, לפי סעיף 368ב(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") ופציעת בן זוג, לפי סעיף 335(ב) לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות החלק הכללי של כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי לכתב האישום היו הנאשם והגב' א.ק' (להלן: "**המתלוננת**") בני זוג נשואים והורים לארבעה ילדים משותפים, ביניהם ס.ק. בת 15 (להלן: "**הקטינה**") ו-ג.ק. בן 11 (להלן: "**הקטין**"). באותה עת התגוררו בני המשפחה בדירה בעיר XXXXX (להלן: "**הדירה**").

ביום 5.12.22 בשעה 17:00, או בסמוך לה, שהו הנאשם וחברו, שזהותו המלאה איננה ידוע למאשימה (להלן: "**האחר**") ברכב בחניון הדירה ושתי לשוכרה. באותן הנסיבות, תרו המתלוננת והקטינה אחר הנאשם, ומשאיתרו את הנאשם עם האחר, פנתה המתלוננת לאחר והורתה לו ללכת לדרכו. לאחר דין ודברים, התלווה הנאשם למתלוננת והקטינה והשלושה עלו לדירה, בעוד המתלוננת והקטינה נאלצות לדחוף את הנאשם בכדי שיצליח לצאת מן המעלית.

באותן הנסיבות, ניצת ויכוח בין הנאשם למתלוננת על רקע רצונה להיפרד ממנו, ובעת הוויכוח ובעוד הנאשם יוצא מן המעלית, פנה לקטינה וסטר לה באמצעות ידו הפתוחה לעבר עינה ומיד נמלט לחדר השינה של אחיה. הקטינה פנתה בעקבות הנאשם, אשר באותה עת היה ישוב על המיטה. משהבחינה הקטינה כי בכוונת הנאשם להכות את המתלוננת, ניסתה לעצור בעדו באמצעות גופה והנאשם נופף בתיק שהחזיק ברשותו ופגע בשפתייה. הקטינה זעקה וניסתה לעצור בעד הנאשם באמצעות הדיפתו אחורנית, אך הנאשם קרב למתלוננת והכה אותה באמצעות מכת אגרוף בפניה. בראותה כן, נטלה הקטינה טלפון ונמלטה עמו למרפסת הדירה תוך שהזעיקה את המשטרה.

בשלב זה, ביקש הנאשם לצאת מהבית והמתלוננת והקטינה ניסו למנוע ממנו לעשות כן, אז דחף הנאשם את המתלוננת, וכתוצאה מכך היא נפלה על הרצפה ונחבלה בראשה. כתוצאה ממעשיו, איבדה המתלוננת את הכרתה ודם ניגר מראשה. הקטינה והקטין נטלו לידם ניירות סופגים וניסו באמצעותם לעצור את הדם, בעוד הנאשם מפטיר לעברם "היא רק משחקת", ובהמשך ניגש הנאשם אל המתלוננת והחזיק את ראשה.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמה לקטינה אדמומיות בפניה והיא סבלה מכאבים. כמו כן, כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרם למתלוננת חתך אוקציפיטאלי בצד השמאלי של ראשה והיא נזקקה לטיפול רפואי ופונתה למרכז רפואי "שמיר", שם טופלה בסגירת החתך באמצעות סיכות.

התנהלות ההליך המשפטי ותסקירי שירות המבחן

בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה גם בקשה למעצר הנאשם עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

בדיון שהתקיים במסגרת הליך המעצר ביום 19.12.2023, הורה כב' השופט אבי וסטרמן על מעצרו של הנאשם עד להחלטה אחרת והוא הופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר מעצר.

בדיון שהתקיים ביום 26.12.2023 בתיק העיקרי, לפני סגן הנשיאה, כב' השופט ארז נוריאלי, הנאשם מסר את גרסתו לאירוע וביקש שהתיק יועבר לשמיעת הוכחות. לפיכך, הועבר התיק למותב זה לצורך שמיעת ההוכחות.

תסקיר מעצר מיום 23.1.2023 - שירות המבחן התרשם כי הנאשם הוא אדם מתפקד מהבחינה התעסוקתית ומבטא דאגה ואחריות כלפי תפקידו המשפחתי כמפרנס. כן התרשם שירות המבחן כי ביחסיו הזוגיים מתאפיין הנאשם בדפוסי אישיות נוקשים, דפוסי תקשורת בעייתיים, קושי בוויסות רגשי ובהתמודדות מקדמת עם לחצים שונים במציאות חייו, באופן העלול לעורר התנהגות בלתי מווסתת מצדו.

עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם סיגל דפוסי צריכת אלכוהול בעייתיים ומצוי בהליך התדרדרות בו הוא מתקשה להכיר, ופנייתו לצרוך אלכוהול מהווה ניסיון להימנע מהתמודדות ישירה עם קשיים שחווה, אך בפועל מעצימה חוסר יציבות ותפקוד, כמו גם קשייו בוויסות.

שירות המבחן העריך כי קשייו של הנאשם לבחון באופן ביקורתי את התנהלותו ברקע למעצרו, עמדותיו הקורבניות כפי שביטא בפני שירות המבחן והשלכת האחריות להסלמה במצב על המתלוננת, משמרים סיכון במצבו.

שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להמשך התנהגות בלתי מווסתת מצדו של הנאשם במסגרת הזוגית והמשפחתית, כשצריכת האלכוהול מגבירה עוד יותר את הסיכון במצבו.

שירות המבחן ציין כי בתו הבגירה של הנאשם, ק.ק', בת 23 (להלן: "ק"), עובדת במשמרות בוקר/לילה, נתנה את הסכמתה שהנאשם ישהה בבית בו היא מתגוררת יחד עם בן זוגה ביישוב חריש, א.ק' (להלן: "א"). שירות המבחן התרשם כי החלופה המוצעת לא הולמת את הסיכון במצבו של הנאשם ולא תוכל למתן הישנות התנהגות בעייתית ופוגענית מצדו.

בשקלול כל האמור, כשברקע עמדותיו ותפיסותיו של הנאשם ושלילתו כל בעייתיות במצבו, כאשר החלופה שהוצעה לא נמצאה כזו שתוכל להפחית את הסיכון במצבו של הנאשם, לא הומלץ על שחרורו ממעצר.

בדיון שהתקיים ביום 25.1.2023 במסגרת הליך המעצר, הורה כב' השופט גיל גבאי, לפי בקשת הנאשם, על הגשת תסקיר מעצר משלים, באשר לסוגיית השימוש באלכוהול.

בדיון ביום 2.2.2023, שהיה קבוע לפני שמיעת ההוכחות, הציגו הצדדים הסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום כמפורט לעיל, הנאשם חזר בו מכפירתו והודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן. בהתאם להסדר בין הצדדים, נדחה הדיון לצורך הגשת תסקיר מעצר משלים.

תסקיר מעצר משלים מיום 18.2.2023 - שירות המבחן שב ושוחח עם הנאשם באמצעות הוועדות חזותית ממקום מעצרו בבית המעצר "מעשיהו" בסיוע של מתורגמנית לשפה הרוסית, במטרה להעמיק במצבו ולבחון את התאמתו להשתלבות בטיפול.

בשיחה זו תיאר הנאשם דפוסי צריכת אלכוהול בעייתיים, מידע שנמנע מלחשוף בפני שירות המבחן בשיחה הקודמת. הנאשם מסר כי במהלך שהותו במעצר, שוחח עם בני משפחתו וערך התבוננות רחבה יותר בעצמו, כשהוא מבין כיום את הצורך בטיפול עבורו בנוגע לדפוסי צריכת אלכוהול, שהם גם בעלי השפעה על התנהלות בלתי מווסתת ובעייתית מצדו.

במהלך השיחה תיאר הנאשם את הבנתו כיום כי הוא צורך אלכוהול באופן בעייתי, כשלדבריו, עד היום תפס עצמו כמי שאינו זקוק לסיוע מקצועי בהיבט זה, ומסוגל להתמודד עם קשייו בכוחות עצמו. הנאשם תיאר כי החל לשתות לפני שנים רבות, תחילה באופן מינורי ומזדמן, ובהמשך באופן אינטנסיבי יותר. הנאשם שיתף כי בשנים האחרונות שב לצורך אלכוהול, לאחר תקופה משמעותית במהלכה נמנע מצריכת אלכוהול, כששירות המבחן התרשם מקיומה של חוויה מתגמלת סביב שתייה, כשנראה כי הנאשם נוטה להרגיע תחושות שליליות באמצעות צריכת אלכוהול.

הנאשם תיאר את ההשפעות השליליות של צריכת אלכוהול על האופן שבו הוא מתנהל כבן זוג וכאב. בנוסף, בשונה מהשיחה הקודמת עם הנאשם, הצליח הנאשם לשתף במורכבות הקשר עם בתו הקטינה, המתלוננת. הנאשם תיאר האחריות שחש כלפי הנסיגה במצבה הרגשי, והבנתו כי דפוסי צריכת האלכוהול הובילו לריחוק בניהם ותסכול מצידה, כשהוא לא היה ער למצבה הרגשי כמצופה מאב. הנאשם מסר כי הוא מבקש לעשות שינוי באורחותיו ושיאפויותו לנהל חיי משפחה תקינים בעתיד, בסיוע גורמי טיפול.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח להתחיל ולזהות את המניעים הרגשיים העומדים בבסיס צריכתו אלכוהול ומכיר במחירים האישיים והמשפחתיים הנובעים מכך. שירות המבחן ציין כי במהלך השיחה בלט כי עד למעצרו של הנאשם וחרף הקשיים עמם התמודד, הוא התקשה להכיר בקיומם של אלמנטים בעייתיים חזרתיים בבחירותיו והתנהגותו ונקט בגישה הגנתית, אשר אפשרה לו להימנע ממפגש ישיר עם חלקים בעייתיים בהתנהלותו, כפי שעולה מבחירותיו בתקופה האחרונה וכן מאופי המיוחס לו. עם זאת, ובשונה מהשיחה הקודמת עם הנאשם, שירות המבחן התרשם כי הנאשם מכיר כיום באופן מותאם יותר בקשייו ובחשיבות השתלבותו בטיפול, על מנת לקדם שינוי, שכנראה כי בהשפעת מעצרו והימשכות ההליך הפלילי, חלה הגמשה בעמדותיו ותפיסותו העצמית.

בנוסף, שירות המבחן התרשם מיכולת טובה יותר מצד הנאשם לשתף בדפוסיו והתנהגותו, והוא מכיר כיום במחירים האישיים והמשפחתיים סביב התנהלותו.

הנאשם ביטא נכונות להשתלב בכל מסגרת טיפולית שיקומית, בין אם אמבולטורית ובין אם קהילה למכורים. בנוסף, הנאשם מסר כי ייתכן שיוכל להציע חלופת מעצר חלופית אצל בת דודתו בלוד, ככל שלא יאושר שחרורו לחלופה אצל ק' וא' ביישוב חריש, אם כי טרם שוחח עמה על כך.

לסיכום הדברים, ובגיבוש הערכת סיכון במצבו של הנאשם כיום, התרשם שירות המבחן כי הנאשם מגלה הבנה בסיסית לקשייו ומוטיבציה ראשונית לטיפול. שירות המבחן העריך כי ההגמשה ביכולתו של הנאשם לבחון באופן ביקורתי את התנהלותו ברקע למעצרו, השינוי בעמדותיו וביכולת לשאת באחריות למעצרו, כשהוא מכיר בפגיעה במתלוננות ובמחירים שמשלמת משפחתו בשל בחירותיו הבעייתיות, מפחיתים בעת הזאת את הסיכון במצבו. זאת באופן המאפשר שחרורו של הנאשם לחלופה ביתית, לצד שילובו במהלך טיפולי אשר ימוקד תחילה בדפוסיו ההתמכרותיים, כשהיה בכך להפחית עוד מהסיכון במצבו. שירות המבחן סבר כי בהמשך ישנה חשיבות לשילוב הנאשם גם בטיפול בתחום האלימות.

לפיכך, שירות המבחן המליץ על שחרורו של הנאשם לפיקוחם הצמוד של ק' וא', לצד הטלת צו פיקוח מעצר למשך 6 חודשים, במהלכם יפעל שירות המבחן לשילובו בטיפול אמבולטורי בתחום ההתמכרותיות. כמו כן, המליץ שירות המבחן על צו הרחקה ואיסור יצירת קשר עם המתלוננות בתיק.

בדיון ביום 22.2.3023, מסר ב"כ הנאשם כי החלופה שהוצעה בבית ק' וא' אינה רלוונטית עוד, מאחר שק' מצאה עבודה שאינה מאפשרת לה לשמש כמפקחת. ב"כ הנאשם מסר כי הנאשם מעוניין לצאת לחלופת מעצר בעמותת "אכפת", המנוהלת על ידי מר דוד אגב, ולהשתלב שם בטיפול באופן פרטי לגמילה מאלכוהול.

בית המשפט קבע בהחלטתו כי לא ימנע מהנאשם להציג חלופות מעצר אחרות לשירות המבחן, אף שהבהיר כי ספק אם יאשר חלופת מעצר שאינה חלופה הרמטית, והדיון נדחה להגשת תסקיר משלים וטיעונים לעונש.

תסקיר משלים מיום 15.3.2023 - שירות המבחן התייחס לרקע המשפחתי והאישי של הנאשם, וציין כי הנאשם בן 51, נשוי למתלוננת ואב ל-4 ילדים בגילים 6-23. הבן הצעיר נמצא במסגרת חינוך מיוחד והקטינה המתלוננת מצויה בקשר טיפולי תמיכתי.

הנאשם עלה ארצה מארץ הולדתו ברוסיה בגפו, בהיותו בן 30, ואילו אמו, אשתו ובתם הבכורה עלו ארצה 3 שנים אחריו. טרם מעצרו עבד הנאשם כ-XXXX בXXXX במשמרות של 12 שעות, מרביתן בלילות.

הנאשם שלל קשיים חריגים או חשיפה לאלימות בקרב משפחתו הגרעינית, וציין כי חונך להישגים ושאפתנות. הנאשם מסר עוד כי סיים לימודיו כנדרש בארץ מוצאו ולו תעודת טכנאות שיניים, מקצוע בו עסק בארץ מוצאו.

בגיל 26 נישא הנאשם למתלוננת, כשהייתה בת 17, בתם הבכורה נולדה ברוסיה ויתר ילדיהם נולדו בארץ. הנאשם שלל קשיים חריגים סביב ההשתלבות בארץ, למעט קשיים בהיבט התעסוקתי, כשהשתלב בעיקר בעבודות תחזוקה ולא עסק במקצוע בו עבד בארץ מוצאו, אם כי תיאר רצף תעסוקתי והשקעת כוחותיו בכך, וכן תיאר שהוא מרוכז גם בטיפול במשפחה.

הנאשם תיאר צריכת אלכוהול כשני עשורים לסירוגין, ומתיאורו עלה צריכת אלכוהול בעייתית, ומסר כי הוא מבין כיום את הצורך בטיפול בנוגע לדפוסי צריכת האלכוהול.

אשתו של הנאשם עובדת במפעל. הנאשם תיאר את היחסים ביניהם לאורך השנים כטובים ויציבים, ושלל קשיים או בעייתיות ביחסיהם. את הקשר עם בתו המתלוננת תיאר הנאשם כקשר מורכב, כשברקע מאפייניה כמתבגרת המתמודדת עם קשיים רגשיים וחברתיים.

הנאשם מסר כי הוא שואף לנהל חיי משפחה תקינים בעתיד, בסיוע גורמי הטיפול, וביטא נכונות להשתלב בטיפול במסגרת קהילה טיפולית למכורים.

הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירות והביע צער על התנהלותו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח להכיר כיום בפגיעה באשתו ובבתו ובפסול שבהתנהגותו, ונראה כי המעצר יצר הרתעה ורצון בעריכת שינוי בדפוסי המכשילים. לצד זאת, הנאשם הדגיש כי מדובר בהתנהגות הקשורה להיותו נתון תחת השפעת אלכוהול, ומיקד את הקשיים בשימוש באלכוהול.

שירות המבחן פגש באשתו של הנאשם, שתיארה דפוסי צריכת אלכוהול בעייתיים מצד הנאשם בראשית נישואיהם, ועל רקע זה ביקשה בזמנו להיפרד ממנו, אולם הוא הבטיח לשנות את דרכו ונמנע מצריכת אלכוהול שנים רבות. אך בשנים האחרונות, החל הנאשם להיעדר שעות רבות מהבית ומחיייהם המשותפים ושב לצורך אלכוהול. אשתו של הנאשם תיארה מחלוקות ופערים ביניהם סביב קשריו החברתיים של הנאשם, דפוסי בילוי המאפיינים אותו, והתנהגותו בתחומי הבית בייחוד לאחר חזרתו לבית כשהוא שתוי. אשתו של הנאשם מסרה כי היא רואה בשילובו של הנאשם בטיפול בתחום ההתמכרויות גורם שיאפשר המשך חייהם המשותפים. אשתו של הנאשם שללה חשש מפניו, שללה צורך בהרחקה וביקשה לאפשר לנאשם להשתלב בטיפול. שירות המבחן התרשם כי אשתו של הנאשם נוטה למזער ולצמצם מהתנהלותו הבעייתית של הנאשם.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתפקד ברמה התעסוקתית, ומבטא דאגה ואחריות כלפי תפקידו המשפחתי כמפרנס. לצד זאת, התרשם שירות המבחן כי הנאשם סיגל דפוסי צריכת אלכוהול בעייתיים ומצוי בתהליך התדרדרות בו הוא מכיר באופן ראשוני, כשפנייתו לצורך אלכוהול מהווה ניסיון להימנע מהתמודדות ישירה עם הקשיים שחווה, אך בפועל היא מעצימה את חוסר היציבות והתפקוד, כמו גם קשייו בוויסות. נוסף לכך, ביחסים הזוגיים מתאפיין הנאשם בדפוסי אישיות נוקשים, דפוסי תקשורת בעייתיים, קושי בוויסות רגשי ובהתמודדות מקדמת עם לחצים שונים במציאות חייו, באופן העלול לעורר התנהגות בלתי מווסתת מצדו.

כגורמי סיכון לביצוע עבירות נוספות בעתיד, מנה שירות המבחן את הקשיים המתוארים של הנאשם בהתמודדות עם תחושות תסכול ולחץ בעמידה בציפיות לפרנס את משפחתו, מצב התמכרותי, מצבי דחק ומשבר וקושי בוויסות תגובותיו. עוד ציין שירות המבחן כי העובדה שעד למעצרו של הנאשם וחרף הקשיים, הנאשם התקשה להתחיל ולזהות אלמנטים בעייתיים חזרתיים בבחירותיו והתנהגותו והצורך בטיפול.

כגורמי סיכוי לשיקום, שקל שירות המבחן את העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי, את לקיחת האחריות מצדו ונכונותו להשתלב בטיפול בתחום ההתמכרויות, ובכלל זה במסגרת אינטנסיבית וממושכת של קהילה טיפולית. כמו כן, שקל שירות המבחן את עמדת אשתו של הנאשם והערכתו כי ההליך הפלילי מהווה עבור הנאשם גורם מציב גבול ומרתיע, וכן כי לפתיחת ההליך הפלילי ולמעצרו הנוכחי הייתה השפעה מערערת לגביו, המגייסת אותו להתבוננות ביקורתית

ולשיקום.

בשלב זה, נוכח עמדת הנאשם המכירה בקשייו, והבעת הרצון מצדו לערוך שינוי בחייו באמצעות היעזרות בגורמי טיפול בתחום ההתמכרויות במסגרת אינטנסיבית וארוכת טווח של קהילה למכורים, התואמת להערכת שירות המבחן את צרכיו של הנאשם, הומלץ למצות את הבדיקה באשר לאפשרות השתלבותו במסגרת קהילה טיפולית. לפיכך, הומלץ לאפשר את השתתפותו בראיון לצורך בדיקת התאמתו לטיפול בקהילת "מלכישוע", בליווי גורמי שב"ס, וצוין כי תואם עבורו ראיון, ולאחר הראיון יוגש תסקיר משלים.

בדיון מיום 21.3.2023 טענו באי כוח הצדדים באשר להמלצת שירות המבחן לשחרור הנאשם לקהילת "מלכישוע", כאשר ב"כ הנאשם תמך בכך ואילו ב"כ המאשימה התנגדה.

בית המשפט סבר כי מלוא התמונה אינה פרושה בפניו לצורך הכרעה בסוגיה, ומן הראוי לאפשר לנאשם לצאת לראיון פרונטלי בקהילת "מלכישוע", ולדחות את הדיון לצורך הגשת תסקיר משלים שיתייחס, בין היתר, לנושא חלופת גיבוי וסיכוי השיקום.

תסקיר משלים מיום 2.4.2023 - שירות המבחן מסר כי הנאשם השתתף בראיון בקהילת "מלכישוע", במהלכו הוצגו בפניו תנאי הטיפול, אופי המסגרת ודרישותיה. עוד נמסר כי הנאשם נמצא מתאים לטיפול במסגרת, ולצורך כך נדרש לבצע בדיקות רפואיות ולבצע פעולות טכניות שונות המפורטות בתסקיר המשלים. שירות המבחן המליץ כי יושלמו הבדיקות והמסמכים הנדרשים ולשם כך ידחה הדיון.

באשר לחלופה המגבה, שירות המבחן ציין כי ניסה ליצור קשר עם ק', אך לא עלה בידו להשיגה ולא היה מענה במספר הטלפון שנמסר.

באשר לסיכויי השיקום, שירות המבחן סבר כי במכלול השיקולים, לרבות נכונות הנאשם להשתלב בטיפול במסגרת אינטנסיבית וממושכת של קהילה טיפולית, סיכויי השיקום שלו טובים, וזאת אם יתמיד בהליך המוצע.

בדיון מיום 16.4.23 הצטרף ב"כ הנאשם להמלצת שירות המבחן, וטען כי שוחח עם ק' והיא מעוניינת לשמש כחלופת גיבוי, ולכן ביקש לאפשר לנאשם לבצע את הבדיקות הרפואיות.

ב"כ המאשימה חזרה על נימוקי התנגדותה לשחרור הנאשם לקהילה הטיפולית, וטענה כי משלא קיימת נכון להיום לפני בית המשפט חלופה מגבה, הדברים להם טענה רק מתחדדים.

באותו דיון הנאשם מסר כי הוא מבין את חומרת מעשיו וכי הוא זקוק לעזרה, אוהב את בני משפחתו ורוצה מאד לשוב אליהם, רק לאחר שלא יהווה סיכון עבורם.

בית המשפט קבע כי שירות המבחן יגיש תסקיר משלים לגבי החלופה המגבה, ולאחר מכן תינתן החלטה לגופו של עניין.

תסקיר משלים מיום 23.4.2023 - שירות המבחן מסר כי שוחח עם ק' פעם נוספת לגבי אפשרות כי תשמש כחלופת גיבוי. שירות המבחן דיווח כי ק' מקיימת קשר זוגי מזה כ-4 שנים עם א', ועובדת ברשת ביגוד מידי יום במשמרות בוקר.

א' כבן 26, גרוש ואב לילד בן 7 אותו הוא מגדל בהורות משותפת, ועובד כעובד דפוס במפעל "ידיעות אחרונות". א' מסר כי הוא נעדר עבר פלילי, אם כי נחקר לפני כ-12 שנים כעד במסגרת תלונה שהגישה אמו כלפי אביו החורג.

ק' מסרה כי לצד המחירים הרגשיים והכלכליים עמם מתמודדים בני המשפחה בשל מעצר הנאשם, הם ממשיכים לתמוך באופן מלא ביציאתו של הנאשם להליך טיפולי בתחום ההתמכרויות. מהשיחה עם ק' עלה כי היא מעודכנת בקורה עם הנאשם ומסרה כי תסייע בקידום הליך הקבלה, בהעברת המסמכים והוצאתו לבדיקות ולסידורים כפי שתבקש.

ק' הציעה כי במקרה של הפסקת הטיפול של הנאשם, הוא ישהה בביתה בחריש, כשהיה באפשרותה יחד עם א', לחלוק את נטל הפיקוח עליו לסירוגין.

שירות המבחן ציין כי נוכח התרשמותו מק' וא', לצד עמדותיהם התקינות כלפי החוק וביטויי דאגה ורצון לסייע לנאשם באמצעות פיקוח עליו, עולה שאלה ביחס ליכולתן לשמש כגורמים סמכותיים ומארגנים במצבו בחלופה ביתית.

יחד עם זאת, בשל השינוי בעמדותיו של הנאשם לאורך התקופה האחרונה, ההכרה הראשונית במצבו ובצרכיו לקדם שינוי בדפוסיו ההתמכרוטיים, כמו גם הכוונות והרצון שהוא מבטא להשתלב בקהילה טיפולית למכורים, מעידים על הפחתה ראשונית בסיכון, ולכן התרשם שירות המבחן כי ק' וא' יוכלו לשמש כחלופה מגבה זמנית בביתם בחריש במקרה של הפסקת הטיפול.

תמצית טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה טענה כי הנאשם אינו עומד בתנאים שנקבעו ב-בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סוויסה** (21.3.2011) (להלן: "**הלכת סוויסה**"), מאחר שאינו עומד בתנאי הראשון הקובע כי עליו להתחיל בהליך הגמילה טרם מעצרו, והלכה למעשה, בתחילת ההליך המשפטי הוא כלל לא הכיר בבעיית ההתמכרות שלו לאלכוהול, ומסוכנותו זועקת מעובדות כתב האישום בהן הוא הורשע.

ב"כ המאשימה טענה כי מטרת הנאשם היא לקדם את שיחרורו ממעצר ולא לקדם את עניינו ולהשתלב בהליכים טיפוליים אותם הוא יכול לקבל גם בבית המעצר, ולכן עתרה להורות על מעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו.

עוד הוסיפה וטענה ב"כ המאשימה כי על פי הפסיקה שניתנה בעקבות הלכת סוויסה, נקודת האיזון משתנה עם הרשעתו בדין של הנאשם, כפי שגם קרה בעניינו, מאחר שחזקת החפות אינה עומדת עוד לנאשם, ולכן, לטענתה נחלש גם הצידוק לשימוש בחלופת מעצר.

ב"כ הנאשם ציין כי אף שאין חולק שהנאשם אינו עומד בתנאי הראשון מבין שלושת התנאים שנקבעו בהלכת סוויסה - שעניינו התחלת טיפול בטרם מעצר, די שיתקיימו שניים מתוך שלושת תנאים שנימנו בהלכה זו על מנת להורות על שחרורו של נאשם להליכי טיפול בשלב המעצר.

לטענת ב"כ הנאשם, הנאשם עומד בשני התנאים הנוספים שנקבעו בהלכת סוויסה, מאחר שיש להליך הגמילה סיכויי הצלחה טובים, וכן מאחר שיש בכוחה של החלופה המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם.

ב"כ הנאשם טען כי מאז תחילת ההליכים המשפטיים חל בנאשם שינוי משמעותי, כפי שהתרשמה גם קצינת המבחן, הנאשם ערך התבוננות רחבה יותר בעצמו, מגלה הבנה לקשייו, כיום מבין את הצורך בטיפול עבורו וחלה הגמשה בעמדותיו ובתפיסתו העצמית.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי אין זה רק האינטרס הפרטי של הנאשם אלא גם אינטרס ציבורי שהוא יעבור הליך טיפולי ויצליח לשקם את היחסים במשפחה.

כל אחד מבאי כוח הצדדים הפנה לפסיקה התומכת בעמדתו.

דין והכרעה

הבסיס הנורמטיבי

בהתאם לקביעת בית המשפט העליון בהלכת סוויסה, יתאפשר לנאשם להשתלב בהליך גמילה המתבצע מחוץ לכותלי בית המעצר בהתקיים שניים או שלושה מהתנאים שנקבעו, והם:

א. הנאשם החל בהליך גמילה טרם מעצרו;

ב. קיים פוטנציאל הצלחה גבוה של הליך הגמילה;

ג. יש בהליך הגמילה לתת מענה למסוכנות הנשקפת מהנאשם.

בנוסף, נקבעו בהלכת סוויסה מספר מבחני משנה, ובכללם: סוג העבירה המיוחסת לנאשם, עברו הפלילי, גילו של הנאשם וההזדמנויות הטיפוליות שניתנו לו בעבר, כנות רצונו של הנאשם להיגמל ועוד.

הפסיקה פסעה בעקבות העקרונות שנקבעו בהלכת סוויסה, ומאז שניתנה התקבלו החלטות רבות מאד בסוגיה.

אפנה לדברי בית המשפט העליון בשתי החלטות שניתנו רק לאחרונה הרלוונטיות לענייננו, והמצביעות על מגמת הפסיקה -

בש"פ 863/23 זיו נ' מדינת ישראל (13.2.2023) -

"הלכה מושרשת היא, כי ניתן לנצל את שלב המעצר לצורך קידום הליכי שיקום וגמילה מסמים, בהתקיים הנסיבות המתאימות לכך (בש"פ 876/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 12-15 (12.02.2023)). אמות המידה לשחרור נאשם לחלופת מעצר טיפולית הוצגו והובהרו בעניין

סוּסֵה, והן: (א) האם הנאשם התחיל בהליך גמילה עוד בטרם מעצרו, או הביע רצונו לעשות כן; (ב) סיכויי הצלחת טיפול הגמילה, ומידת התאמתו ומוכנותו של הנאשם לטיפול; (ג) גילו של הנאשם והזדמנויות גמילה שניתנו לו בעבר; (ד) האם יש בחלופת הגמילה כדי לאיין או להקהות את עילת המעצר; (ה) סוג העבירות המיוחסות לנאשם, חומרתן וחומרת נסיבותיהן; (ו) עברו הפלילי של הנאשם; (ז) השלב בו נמצא התיק העיקרי והזמן שנותר עד לסיומו; (ח) גזר הדין הצפוי לנאשם אם יורשע; (ט) נכונות מוסד הגמילה לקלוט את הנאשם; ו-י) החלטת ערכאה דיונית לעומת החלטה בערר (ראו גם: בש"פ 5752/16 וורקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9(04.08.2016)). רשימה זו אינה בגדר מערכת תנאים קשיחה, וניתן לסטות ממנה במקרים חריגים המצדיקים זאת (ראו מהעת האחרונה: בש"פ 8761/22 אבו סארה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (05.01.2023)...)...

... המעשים המיוחסים למבקש, כמו גם עברו הפלילי, מעידים על מסוכנות המצדיקה לעצור אותו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. אך בכך לא סגי, ועל בית המשפט לבחון האם קיימת חלופת מעצר שיש בה כדי להקהות או לאיין את המסוכנות הנשקפת מנאשם, טרם מעצרו עד לתום ההליכים מאחורי סורג ובריח (סעיף 21 לחוק המעצרים; בש"פ 905/23 אלהואשלה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (08.02.2023)). חובה זו אף מקבלת ביטוי בעניין סוּסֵה, שכן לצד השיקולים הנוגעים למסוכנות הנשקפת מנאשם, על בית המשפט לתת את הדעת לשיקולים הנוגעים למידת האפקטיביות של חלופת המעצר - הן מן הבחינה הטיפולית, הן מן הבחינה של הגנה על האינטרס המוגן בעילת המעצר. לשון אחר, על בית המשפט לשקול את סיכויי הצלחת הטיפול, כמו גם את המידה בה תצמצם חלופת המעצר את הסכנה הטמונה בעילת המעצר."

בש"פ 1878/23 אברהם נ' מדינת ישראל (20.3.2023) (להלן: "עניין אברהם") -

"אין חולק כי כתב האישום שהוגש בעניינו של המבקש הוא חמור, וכי הוא מלמד על מסוכנות כלפי המתלוננת. לפי הנטען בכתב האישום, המבקש נהג באלימות כלפי בת זוגו במספר רב של מקרים לאורך תקופה של כ-8 שנים. אולם, עובדה זו כשלעצמה אינה מאיינת את הפוטנציאל של ההליך השיקומי. בית משפט זה קבע כי ניתן וראוי לנצל את שלב המעצר לצורך קידום הליכי שיקום, וזאת גם כשמדובר בעבירות חמורות ובעבריינים בעלי עבר פלילי מכביד. ניצול תקופת המעצר לצורך הליך שיקומי ראוי ורצויה לא רק מבחינת הנאשם, המבקש לצאת ממעגל העבריינות ולזכות בהקלה בעונש, אלא גם מבחינת האינטרס הציבורי, אשר בראש מעיניו החזרת עבריינים למוטב ושילובם בחברה הנורמטיבית, ומבחינת בני משפחתו וחוג מכריו, המעוניינים בקשר תקין ונורמטיבי עימו (ראו, בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סוּסֵה, פ"ד סד(3) 101, 113-119 (2011) (להלן: עניין סוּסֵה); בש"פ 5240/18 קוזיאשוילי נ' מדינת ישראל (15.7.2018)). לאור זאת, התווה בית משפט זה מספר שיקולים שיש לבחון לעניין זה, ובכללם: האם העצור החל הליכי שיקום עובר למעצרו, או למצער הביע רצון להתחיל בטיפול עובר לבקשת המעצר; האם קיימת הסתברות גבוהה כי הליך השיקום יצליח; האם יש בהליך השיקום כדי לתת מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו; וכן נכונותו של מוסד מתאים לקלוט את העצור. ויובהר, למעט הדרישה כי ימצא מוסד שיקומי מתאים המוכן לקלוט את העצור, אין מדובר במערכת תנאים מצטברים קשיחה, אלא במכלול שיקולים אותם יש להביא בחשבון בכל מקרה ומקרה, ולבחון לאורם את היתרונות והחסרונות שבהפניית נאשם לחלופה שיקומית בשלב המעצר (עניין סוּסֵה, שם; בש"פ 8098/21 בודהנה נ' מדינת ישראל (1.12.2021); שב"פ 8761/22 אבו סארה נ' מדינת ישראל (5.1.2023) (להלן: עניין אבו סארה)). כפי שיפורט להלן, אני סבור כי המקרה דנן נכנס בגדרם של השיקולים האמורים."

אציין כי בעניין אברהם החליט בית המשפט העליון על שחרור לחלופת מעצר לצורך שיקום, בעניינו של נאשם נגדו הוגש כתב האישום האוחז 26 אישומים, והמתאר מסכת של התעללות וביצוע עבירות אלימות קשות כלפי בת זוגו, במספר רב של מקרים, בדרכים שונות ומגוונות, במשך תקופה של 8 שנים, עבירות שכללו, בין היתר, תקיפה בנסיבות מחמירות,

כליאת שווא, איומים ומעשה מגונה.

מן הכלל אל הפרט

לנאשם מיוחסות שתי עבירות אלימות כלפי בתו ואשתו, שבוצעו במהלך אירוע אחד.

הנאשם לא החל כל הליך גמילה טרם מעצרו, ולמעשה גם לאחר מעצרו, בתחילת ההליכים המשפטיים, הוא התקשה להכיר במצבו ההתמכרותי, כפי שעלה מתסקיר המעצר הראשון שהוגש בעניינו, ועובדות אלו עומדות לחובתו.

מנגד, נאשם כבן 51, נעדר עבר פלילי. עבירות האלימות אותן ביצע הנאשם כלפי המתלוננות מצביעות על מסוכנותו, אולם ניכר כי מדובר במסוכנות ספציפית כלפיהן ולא כלפי כולי עלמא.

מבלי להקל ראש בחומרת העבירות, על פי ההלכה הפסוקה, אין מדובר בעבירות המלמדות על רמת סיכון חריגה במיוחד, ושאינן מאפשרות לבחון שחרור לחלופת מעצר בשל מסוכנות.

בנסיבות אלו, סבר שירות המבחן כי ניתן אף להורות על שחרור הנאשם לחלופת מעצר ביתית המרוחקת מהמתלוננות ובאופן זה לאיין את מסוכנותו, אך מהלך לא צלח מסיבות הקשורות בחלופה שהוצעה.

זאת ועוד, הנאשם ביצע את העבירות לאחר ששתה לשוכרה, וכעולה מעובדות כתב האישום, הוא הפסיק לנהוג באלימות לאחר שנוכח בתוצאות מעשיו, ניגש אל המתלוננת והחזיק את ראשה.

מאמור בתסקירי שירות המבחן עולה כי צריכת האלכוהול מגבירה את הסיכון במצבו של הנאשם, כך שאם יעבור הליך גמילה משמעותי מאלכוהול, מסוכנותו תפחת. כידוע, לפי ההלכה הפסוקה, על בית המשפט לתת משקל משמעותי להערכת שירות המבחן ולהמלצותיו, אף שאינו כבול אליהן.

הליך המעצר בו שהה הנאשם עד כה, לראשונה בחייו ובמשך כ-5 חודשים, הביא לשינוי בעמדותיו, וכיום נראה כי הוא מכיר בקשייו, מביע רצון לערוך שינוי בחייו, מוכן להשתלב בקהילה למכורים, התואמת להערכת שירות המבחן את צרכיו.

ניתן להתייחס לשינוי זה בעמדת הנאשם כאל שינוי "מהפה אל החוץ", כדי שלא להישאר מאחורי סורג ובריח, כפי שסבורה המאשימה, ואפשר להתייחס אליו כאל ניצול שלב המעצר לצורך קידום שיקום וגמילה, כפי שמבקש הנאשם וממליץ שירות המבחן.

בני משפחתו של הנאשם, לרבות אשתו וארבעת ילדיו, תומכים במהלך של שילובו בטיפול גמילה, שיאפשר את חזרתו לחיק המשפחה. לא ניתן להתעלם גם מכך ששניים מארבעת ילדי הנאשם ואשתו הם קטינים, ולהשפעה החיובית שעשויה להיות עליהם, אם אכן הנאשם יגמל מהתמכרותו לאלכוהול.

אעיר כי מותב זה יכול היה להיווכח במו עיניו מהקשר הרגשי בין הנאשם לשני ילדיו הצעירים ולהשפעה הרגשית של מעצרו עליהם, עת נכחו באולם בית המשפט. לפיכך, אם יצליח הליך הגמילה של הנאשם, הוא לא רק יטיב עמו אלא גם עם אשתו וילדיו, והדבר יעלה בקנה אחד גם עם האינטרס הציבורי.

בית המשפט סבר, כפי שהבהיר בהחלטה קודמת, כי לא די במקרה דנן בהליך גמילה שלא במסגרת סגורה, אינטנסיבית וארוכת טווח, ועמדתו התקבלה הן על ידי שירות המבחן והן על ידי הנאשם.

מסגרת קהילת "מלכישוע" היא מסגרת טיפולית כזו, שמרחיקה את הנאשם מהמתלוננות ומאפשרת לו להתמקד בטיפול לו הוא נדרש, וכאשר מדובר בחלופת מעצר בעלת יתרונות טיפוליים, יש לכך יתרון נוסף.

הנאשם עבר ראיון קבלה לקהילת "מלכישוע" ונמצא מתאים לעבור טיפול שם, ומוטב שהטיפול יתחיל מוקדם ככל הניתן, מאחר שהתועלת שבשליחתו של הנאשם להליך השיקומי עולה על זו שבהחזקתו במעצר.

נוכח סימני השאלה לגבי החלופה המגבה המוצעת, הרי שלא מצאתי להורות כבר בשלב זה ובאופן גורף, כי במקרה של הפסקת הטיפול מכל סיבה שהיא, הנאשם ישהה בביתם של ק' וא', אלא אני סבורה כי במקרה כזה יהיה עליו לחזור למעצר.

סוף דבר

בנסיבות אלו, אני סבורה כי יש מקום להורות על עריכת הבדיקות והפעולות הנדרשות לצורך שילוב הנאשם בקהילת "מלכישוע".

לפיכך, אני מורה כי יערכו לנאשם באמצעות שב"ס הבדיקות הרפואיות כדלקמן: בדיקת א.ק.ג + פיענוח צילום חזה. יומצא סיכום מידע רפואי מרופא המשפחה, וכן אם קיים עבר פסיכיאטרי יש לצרף דו"ח עדכני.

על הנאשם לפתוח חשבון בנק בבנק הדואר, לוודא כי יש לו תעודת זהות תקינה, להמציא מסמך מהבנק לגבי חשבון העו"ש בשלושת החודשים האחרונים ואישור על חסכונות ופיקדונות.

על הנאשם להעביר תשלום ראשון במזומן ע"ס 1,800 ₪ לחשבון "עמותת נווה מלכישוע", לרשום את שמו ולהמציא את הקבלה על ההפקדה למרפאת קהילת "מלכישוע".

המשך הדיון יתקיים ביום 3.5.2023 והנאשם ישתתף בדיון כבקשתו בהיוועדות חזותית.

עד למועד הדיון יוגש תסקיר משלים.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לשירות המבחן שידאג להעבירו לידיעת קהילת "מלכישוע" וכן לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, ב' אייר תשפ"ג, 23 אפריל 2023, בהעדר הצדדים.